

הגוף, ומשום כך פתוב בו אל
דמעתו אל תחרש.

וחכמים אומרים, לא כל הדמעות
נכנסות לפני המלך. דמעות של
רגז, ודמעות של מוסר דין
לחברו, לא נכנסים לפני המלך.
אלא דמעות של תפלה ושל
תשובה, ושמבקשים בקשה
מתוך צרתם, כלם בוקעים
רקיעים, ופותחים שערים,
ונכנסים לפני המלך.

ששנינו, ביום שנחרב בית
המקדש, כל השערים ננעלו,
ושערי דמעות לא ננעלו. מה
כתוב בחזקיהו? (ישעיה לח) שמעתי
את תפלתך ראיתי את דמעתך.
ראיה ממש מתוך דמעות.

ויעתיד לבא מה פתוב? (שם כה)
ומחה אדני יהוה דמעה מעל כל
פנים. יש דמעות לטוב, ויש
דמעות לרע. לטוב - של יצר
הטוב. של רע - של יצר הרע.
על הדמעות הללו של צרה
ודמעות של תפלה פתוב, (ירמיה
לא) בבכי יבאו ובתחנונים
אובלים.

רבי פרוספדאי חלה. נכנסו אליו
רבי יוסי בן קסמא וחכמים. אותו
היום, יום השבת היה. ראו אותו
שהיה בוכה, ואחר כך צחק.
בינתים נרדם. אמרו, יום השבת
הוא, ואסור לטלטלו, וטרחה
אחרת לא צריך. השאירוהו.

קם רבי יוחנן ודרש, (רות א) וימת
אלימלך איש נעמי ותשאר היא
ושני בניה. מת אלימלך - נשארו
בניה להתנחם בהם, שנשארו שני
בניו להשלים את מקום אלימלך,
שהיה נשמה לנשמה.

אחר כך מה פתוב? וימותו גם
שניהם מחלון וכליון, ורוח הקדש
ורוח הטמאה. עכשו הוא שבר
על שבר. הנשמה לנשמה של

וברעותא דכל גופא, ובגין כך פתיב ביה, אל
דמעתי אל תחרש.

ורבנן אמרי, לאו כל דמעין עאלין קמיה
מלפא. דמעין דרוגזא, ודמעין דמוסר
דין על חבירו לא עאלין קמיה דמלפא. אלא
דמעין דצלותא ודתשובה, ודבעין בעותא מגו
עקתא. פלהו בקעין רקיעין, ופתחי תרעין,
ועאלין קמיה דמלפא.

דתנינן, ביומא דאתחרב בי מקדשא, כל תרעין
ננעלו, ותרעין דדמעין לא ננעלו. מה

פתיב בחזקיהו, (ישעיה לח ה) שמעתי את תפלתך
ראיתי את דמעתך. ראיה ממש מגו דמעין.

ולזמנא דאתי מה פתיב. (שם כה ח) ומחה אדני
יהוה דמעה מעל כל פנים. אית דמעין

לטב, ואית דמעין לביש. לטב, דיצר הטוב.
דביש, דיצר הרע. על הגי דמעין דעקו,
ודמעין דצלותא, פתיב, (ירמיה לא ח) בבכי יבואו
ובתחנונים אובלים.

רבי פרוספדאי חלש, עאל לגביה ר' יוסי בן
קסמא ורבנן, ההוא יומא, יומא דשבתא
היה. חמוניה דהיה בכי, ולבתר חייך, אדהכי
דמיה. אמרו יום שבת הוא, ואסור לטלטלו,
וטרחא אחרא לא אצטריך, שבקוהו.

קם ר' יוחנן ודריש, וימת אלימלך איש נעמי
ותשאר היא ושני בניה. מת אלימלך,
נשארו בניה, לאתנחמא בהון, דאשתארו תרין
בנוי, לאשלמא דוכתא דאלימלך, דהיה
נשמתא לנשמתא.

דבתר מה פתיב, וימותו גם שניהם מחלון
וכליון, ורוח דקודשא, ורוח דמסאבא.
השתא הוא תבירו על תבירו. נשמתא לנשמתא

הַקֹּדֶשׁ שֶׁהוּא י', וְרוּחַ הַשְּׂכָלִית שֶׁהוּא ו"ו,
שֶׁהיא ו"ו, לֹא יָמוּתוּן, אֲלֵא אָדָם
יֵוֹרֵד מִגְדּוּלָתוֹ נִקְרָא מֵת.

אִף כֵּן, כְּשֶׁמֵת רַבִּי אֲלִיעֶזֶר,
הִנְחֵמָה בַּחֲכָמִים שֶׁנִּשְׁאַרְוּ, וְהֵם
רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי וְחֲבֵרָיו. מֵתוּ
רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי וְחֲבֵרָיו - נִשְׁאַר
רַבִּי פְּרוֹסְפָדָּאִי. וְכַעַת חֲבַרְנוּ רַבִּי
פְּרוֹסְפָדָּאִי שְׁמֵת עֲכָשׁוּ, הוּא שְׁכַר
עַל שְׁכָר.

בְּעוֹדָם יוֹשְׁבִים, רַבִּי חֶלְקִיָּה
שֶׁהָיָה אֶצְלוֹ, רָאָה אוֹתוֹ שֶׁחוֹזְרוֹת
הַדְּמָעוֹת עַל פְּנָיו, וַיִּצְחֹק בְּפִיו.
קָרָא לְרַבִּי יוֹחָנָן וְלַחֲבֵרִים, וְרָאוּ
אוֹתוֹ עִם דְּמָעוֹת עַל פְּנָיו, וַיִּצְחֹק
בְּפִיו. אָמְרוּ שְׂוֹדָאִי לֹא מֵת.

יָשׁוּבוּ, וְלֹא עָזְבוּ אָדָם לְקָרֵב אֵלָיו.
בְּעָרֵב פֶּתַח עֵינָיו, בְּקֶשׁ מִים
לְשִׁתוֹת. קָרְבוּ אֵלָיו רַבִּי יוֹחָנָן
וְחֲכָמִים. אָמַר לָהֶם: רַבּוֹתֵי, לָכוּ
לְשִׁלוּם. לְמַחֵר שׁוּבוּ אֵלַי וְאֹמַר
לְכֶם מָה שְׂרָאִיתִי, וְצַוּוּ אוֹתִי
לְהוֹדִיעַ לַחֲבֵרִים.

שְׁעָכֶשׁוּ הַצְּטֻרְכָתִי לְתַקֵּן כֹּל
הַדְּבָרִים שְׂרָאִיתִי, וּבִלְלִילָה הַזֶּה
שְׁהִיִּיתִי שֵׁם, עוֹלָם אַחֵר רָאִיתִי,
וְלֹא יִדְעָתִי מָה הוּא. אָמְרוּ לְבָנֵי
בֵּיתִי שֶׁלֹּא יִקְרְבוּ אֵלַי, וְלֹא יִהְיֶה
אָדָם כֵּן. כָּלֵם הִלְכוּ. וְרַבִּי יוֹחָנָן
נִשְׁאַר שֵׁם, וְלֹא קָרַב אֵלָיו כֹּל
אוֹתוֹ לֵילָה.

כְּשֶׁהָיָה מֵאִיר הַיּוֹם, רָאוּ אוֹתוֹ
שֶׁהָיָה מְדַבֵּר וּבוֹכֶה. וְלֹא יָדְעוּ
דָּבָר. קָם וַיִּשָּׁב, וַקָּרָא לְרַבִּי יוֹחָנָן.
אָמַר לוֹ: מָה רָאִיתָ? אָמַר: מַעוֹלָם
אַחֵר בָּאתִי, וּנְכַנְסָתִי לְשֵׁם, וְלֹא
נִתְּנוּ לִי רְשׁוּת לְגַלוֹת דְּבָר, אֲלֵא
לְךָ וְלַחֲבֵרְךָ. וְאָמַר לָהֶם מָה
שְׂרָאָה.

אָמַר לוֹ לְרַבִּי יוֹחָנָן: הִתְקַן
דְּבָרֶיךָ, וְלֹךְ לְכִסְאָךָ שֶׁתִּקְנֶנּוּ לְךָ.

חֲבֵרָיִיא יִיתוֹן בְּגִינָךְ. וְאַנָּא

דְּקוֹדֶשׁא שֶׁהוּא י', וְרוּחַ הַשְּׂכָלִית שֶׁהוּא ו"ו,
לֹא יָמוּתוּן, אֲלֵא אָדָם יֵוֹרֵד מִגְדּוּלָתוֹ נִקְרָא
מֵת.

אוֹף הָכָא, כַּד מֵית רַבִּי אֲלִיעֶזֶר, נִחְמָתָא בְּרַבְּנָן
דְּאִשְׁתְּאָרוּ, וְאִינוּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי
וְחֲבֵרָיו. מֵיתוּ רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי וְחֲבֵרָיו,
אִשְׁתְּאָר ר' פְּרוֹסְפָדָּאִי. וְהִשְׁתָּא חֲבַרְנָא רַבִּי
פְּרוֹסְפָדָּאִי דְּמֵית הִשְׁתָּא הוּא תְּבִירוּ עַל תְּבִירוּ.
עַד דְּהוּוּ יְתָבִי. רַבִּי חֶלְקִיָּה דְּהוּוה גְּבִיָּה, חָמָא
לֵיה דְּאִהְדְּרוּ דְּמָעִין עַל אֲנָפוּי, וְחוּכָא
בְּפוּמִיָּה. קָרָא לֵיה לְרַבִּי יוֹחָנָן וְלַחֲבֵרָיִיא,
חֲמוּנִיָּה בְּדָמָעִין עַל אֲנָפוּי, וְחוּכָא בְּפוּמִיָּה,
אָמְרוּ וַדָּאִי לֹא מֵית.

יְתָבוּ, וְלֹא שְׁבָקוּ בַר נֶשׁ לְמַקְרַב גְּבִיָּה. בְּרַמְשָׁא
אִפְתַּח עֵינָיו, שָׁאֵל מֵיָא לְמִשְׁתִּי, קָרִיבוּן
לְגַבִּיָּה רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבְּנָן. אָמַר לוֹן, רַבּוֹתֵי, זִילוּ
לְשִׁלוּם, לְמַחֵר תּוּבוּ לְגַבָּאִי, וְאִימָא לְכוּן מֵאִי
דְּחָמִינָא, וּפְקִידוּ לִי לְהוֹדִיעַ לַחֲבֵרָיִיא.

דְּהִשְׁתָּא אֶצְטֻרִיכְנָא לְאַתְקְנָא כֹּל מְלִין
דְּחָמִינָא, וּבְהָאִי לִילָא דְּהוּוִינָא
תַּמָּן, עַלְמָא אַחְרָא חָמִינָא, וְלֹא יִדְעָנָא מֵאִי
הוּי. אָמְרוּ לְבֵיתִי דְּלֹא יִקְרְבוּן לְגַבָּאִי, וְלֹא
יְהֵא בַר נֶשׁ הָכָא. אֲזִילוּ כְּלָהוּ. וְרַבִּי יוֹחָנָן
אִשְׁתְּאָר תַּמָּן, וְלֹא קָרִיב גְּבִיָּה כֹּל הַהוּא לִילָא.

כַּד הָוה נְהִיר יוּמָא, חֲמוּנִיָּה דְּהוּוה מִשְׁתַּעִי,
וּבְכִי. וְלֹא יָדְעֵי מִיָּדִי. קָם וַיִּתֵּיב, וַקָּרָא
לֵיה לְרַבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לֵיה, מֵאִי חָמִית. אָמַר,
מַעְלָמָא אַחְרִינָא אֲתִינָא, וְאַעִילְנָא תַּמָּן וְלֹא
יְהִי לִי רְשׁוּתָא לְגַלְּאָה מִיָּדִי, אֲלֵא לָךְ
וְלַחֲבֵרְךָ. וְאָמַר לוֹן מֵאִי דְּחָמָא.

אָמַר לֵיה לְרַבִּי יוֹחָנָן, אַתְקִין מִילְךָ, וְזִיל
לְכוּרְסוּךָ דְּאַתְקִינוּ לָךְ, דְּהָא תְּרִיסַר מִן חֲבֵרָיִיא בְּגִינָךְ. וְאַנָּא

שְׁהָרִי שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִהַחֲבָרִים יָבֹאוּ
בְּשִׁבְלֶךְ, וְאֲנִי רֵאִיתִי מִה שְׁלֹא
נִתְּנוּ לִי רְשׁוֹת לְגָלוֹת.

וְרֵאִיתִי מֵאוֹתָם הַחֲבָרִים
שֶׁהִתְקַיְּמוּ תַלְמוּדֵם בְּיָדָם. וְרֵאִיתִי
אֶת אוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁל מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ שָׁם. וְשִׁמְעֵתִי כְרוֹז מְכַרֵּז
בְּכָל יוֹם: אֲשֶׁרֵיהֶם הַחֲבָרִים
שֶׁשִׁמְשָׁדְדִים בַּתּוֹרָה, וְאוֹתָם
שֶׁשִׁמְּזוֹפִים בָּהּ אֶת הָאֲחָרִים, וְאוֹתָם
הַמְּעַבְרִים עַל מִדּוֹתֵיהֶם.

רֵאִיתָם, כְּשֶׁהִיִּיתִי בּוֹכָה וְצוֹחֵק,
הַרְשׁוֹת נִתְּנָה לְמֶלֶךְ הַמְּנוֹת
לְהֵבִיא אוֹתִי, וְרֵאִיתִי הַשְּׂכִינָה
אֲצִלִּי, וְלֹא נִתְּנוּ לוֹ. וְעַל כֵּן בְּכִיתִי
מִמֶּלֶךְ הַמְּנוֹת, וְצוֹחֵקִי כִּשְׂרֵאִיתִי
הַשְּׂכִינָה שְׁלֹא נּוֹתַנְתָּ לוֹ.

וְרֵאִיתִי עַד שְׁנוּטָלִים אוֹתִי לְבֵית
הַדִּין שָׁשִׁים, וְרֵאִיתִי כַּמָּה צְבָאוֹת
וּמַחְנוֹת, שָׁם כָּלֵם מִתַּעֲסָקִים
בְּדִינֵי הָעוֹלָם, וּבְרֵאֲשֵׁיהֶם
סַנְדַּלְפוֹרִין בְּעַל הַפְּנִים, שְׁקוֹשֶׁר
קְשָׁרִים לְאֲדוֹנוֹ, וּפְרֻכַת אַחַת
פְּרוּסָה עֲלָיו, וְכָל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם
שֶׁפָּתַח יָדוֹ, וְלֹא נִתְּנָה רְשׁוֹת
לְקָרֵב לְרֵאוֹתוֹ.

וְרֵאִיתִי בֵּית דִּין, וְכַמָּה שָׂרִים
מְמַנִּים לְפָנֵיהֶם, מִמֶּה סַנְגוֹרִים עַל
בְּנֵי הָעוֹלָם, וּמִמֶּה קַטְגוֹרִים. נָטְלוּ
וְקָרְבוּ אוֹתִי אֲלֵיהֶם. וְרֵאִיתִי שָׁם
רַבִּים מִן הַחֲבָרִים.

אָמְרוּ לוֹ לְמֶלֶךְ הַמְּנוֹת: מַה זֶה
מִבְּנֵי הָעוֹלָם אֲצִלְךָ? אָמַר לָהֶם:
שְׁלֹא נּוֹתְנִים לִי לְהַמִּית אוֹתוֹ,

וְקָרְבֹתָיו לְדִין. (אָמַר לָהֶם, דּוֹנוּ דִּינוֹ
וְהִנְחוּ אוֹתִי לְשִׁבַת וְקָרְבוּ אוֹתִי לְדִין לְפָנַי שְׁלֹשָׁה

סַנְדַּרְדִּין שִׁדְּוֹנוּ דִּינִי וְשִׁמְעֵתִי).

שְׁקִמוּ שְׁלֹשָׁה עֲדִים, וְאָמְרוּ שְׁלֹשׁ
פְּעָמִים מְצָאנוּ כֹפֵר, מְצָאנוּ כֹפֵר,
וְהַעֲדִידוּ עָלַי שֶׁהַעֲבָרְתִי תְּמִיד עַל
מִדּוֹתַי. הַתַּעֲסָקוּ בְּדִינֵי כָּל אוֹתוֹ
הַיּוֹם, שְׂרֵאִיתָם שִׁישְׁנָתִי, וְעָשׂוּ
חֲשׁבוֹן שֶׁל יָמִים וְשָׁנִים שְׁלִי,
וּנְמַצְאוּ תְּמִיד שְׁלָמִים.

חֲמִינָא, מַה דְּלֹא יָהֲבוּ לִי רְשׁוֹ לְגַלְגָּאָה.
וְחֲמִינָא מֵאִינוֹן חֲבָרִיָּא, דְּאִתְקַיְּמוּ תַלְמוּדֵיהוּ
בְּיַדֵיהוּ. וְחִמִּית בַּהֲהוּא אֶתְר דְּמֶלְכָא
מְשִׁיחָא תַמָּן. וְשִׁמְעָנָא כְרוֹזָא כְרוֹז בְּכָל יוֹמָא,
זַפְאִין אִינוֹן חֲבָרִיָּא דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִיָּתָא,
וְאִינוֹן דְּמִזַּפְאִין לָהּ לְאַחַרְנִין, וְאִינוֹן דְּמִעֲבִירִין
עַל מִדּוֹתֵיהוּ.

חִמִּיתוֹן, כִּד הָוִינָא בְּכִי וְחִיָּיָה. רְשׁוֹתָא אֲתִיְהִיב
לְמֶלֶךְ הַמְּנוֹת לְאִיתִי יָתִי. וְחֲמִינָא
שְׂכִינְתָא לְגַבִּי, וְלֹא שְׂבָקִי לִיהַ. וְעַל דָּא, בְּכִינָא
מִמֶּלֶךְ הַמְּנוֹת. וְחִיָּיְכִית, כִּד חֲמִינָא שְׂכִינְתָא
דְּלֹא שְׂבָקִי לִיהַ.

וְחֲמִינָא עַד דְּנָטְלָן לִי לְבִי דִּינָא דְתַמָּן, וְחֲמִינָא
כַּמָּה חִיָּילִין וּמְשָׁרְיִין, תַמָּן כּוּלְהוּ
מִתַּעֲסָקִין בְּדִינִין דְּעֶלְמָא, וּבְרֵאֲשֵׁיהֶן
סַנְדַּלְפוֹרִין מֵאַרְיָה דְּאַנְפִּין, דְּמִקְשָׁר קְשָׁרִין
לְמֵאַרְיָה. וְחַד פְּרוּכְתָא פְּרִיסָא עֲלוּי, וְכָל
חִילֵיה דְּשְׁמִיָא תְּחוֹת יָדוּי, וְלֹא אֲתִיְהִיב לִי
רְשׁוֹתָא לְמִקְרַב לְמִיְחִמִּיָה.

וְחֲמִינָא בִּי דִּינָא, וְכַמָּה סְרַכִּין מְמַנִּין קַמֵּיהוּ,
מְנַהוֹן סַיְיִגוֹרִין עַל בְּנֵי עֶלְמָא, וּמְנַהוֹן
קַטְיִגוֹרִין, נָטְלוּ וְקָרִיבוּ לִי גַבֵּיהוּ. וְחֲמִינָא
תַמָּן סְגִיָּאִין מִן חֲבָרִיָּא.

אָמְרוּ לִיהַ לְמֶלֶךְ הַמְּנוֹת, מַה דִּין מִן בְּנֵי עֶלְמָא
גַבְךָ. אָמַר לָהּ, דִּי לֹא שְׂבִיקִי לְמִימַת

יְתִיָה וְקָרִיבְנָא לִיהַ לְדִינָא. (אָמַר לָהּ דִּינֵי דִּינֵי שְׂבִיקוּ
לִי לְמִימַת וְקָרִיבוּ לִי לְדִינָא כַּמִּי תַלַת סַנְדַּרְדִּין לְדִינֵי דִּינֵי וְשִׁמְעֵתִי).

דְּקָמוּ תַלַת סַהְדִין, וְאָמְרוּ תַלַת זְמָנָא, מְצָאנוּ
כּוּפֵר, מְצָאנוּ כּוּפֵר, וְאַסְהִידוּ עָלַי
דְּאֲעַבְרָנָא תְּדִיר עַל מִדּוֹתַי. אֲתַעֲסָקוּ בְּדִינֵי כָּל
הַהוּא יוֹמָא, דְּחִמִּיתוֹן דְּדְּמִיכְנָא, וְעַבְדוּ
חֲשׁבוֹן יוֹמִין וְשָׁנִין דִּילִי, וְאַשְׁתַּפְּחוּ תְּדִיר
שְׁלִימִין.